

Justitieutskottets yttrande 2018/19:JuU3y

Vårändringsbudget för 2019

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 11 april 2019 att ge samtliga utskott tillfälle att senast den 23 maj 2019 yttra sig över Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99) med eventuella motioner, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Justitieutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och två motionsyrkanden som gäller ändrad ram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet och ändrade anslag inom utgiftsområdet.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i dessa delar och avstyrker motionsyrkandena.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD) och ett särskilt yttrande (V).

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen Vårändringsbudget för 2019 att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ska uppgå till 49 203 359 000 kronor (prop. 2018/19:99 förslagspunkt 36 i denna del och tabell 1.1). I förhållande till beslutet om statens budget för 2019 innebär det en ökning av ramen med 819 500 000 kronor.

Regeringen föreslår följande ökning när det gäller anslagen. Anslaget 1:12 Rättsliga biträden ökas med 665 miljoner kronor och anslaget 1:2 Säkerhetspolisen ökas med 12,5 miljoner kronor. Regeringen betonar att det är angeläget att Säkerhetspolisen har goda förutsättningar att kunna förstärka den generella förmågan att utreda terrorismrelaterade brott. Anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar ökas med 38 miljoner kronor och anslaget 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden ökas med 2 miljoner kronor. Slutligen föreslår regeringen att anslaget 1:6 Kriminalvården höjs med 335 miljoner kronor. Regeringen anför att Kriminalvården under 2018 och 2019 haft utökade kostnader för att transportera frihetsberövade personer åt andra myndigheter, detta då riksdagen under 2017 beslutade om nya bestämmelser som utökar Kriminalvårdens ansvar för att utföra transporter av frihetsberövade personer. Med beslutet ville man säkerställa en ändamålsenlig och rättssäker transportverksamhet och renodla Polismyndighetens verksamhet (prop. 2016/17:57, bet. 2016/17:JuU9, rskr. 2016/17:149). Kriminalvården har påbörjat en utbyggnad av sin transportorganisation för att kunna överta huvudansvaret för transporter av frihetsberövade.

Regeringen föreslår samtidigt minskade medel till dels anslaget 1:1 Polismyndigheten med 232 miljoner kronor, dels anslaget 1:10 Brottsoffermyndigheten med 1 miljon kronor.

Som skäl för minskningarna anför regeringen bl.a. följande. För att finansiera den ökning av Kriminalvårdens anslag som görs med anledning av att ansvaret för vissa transporter av frihetsberövade överförs från Polismyndigheten till Kriminalvården minskas anslaget, baserat på underlag som myndigheterna lämnat, med 230 miljoner kronor. Från och med 2020 beräknas anslaget minska med 115 miljoner kronor av denna anledning. En långsiktig och hållbar fördelning av ansvaret för transporter av frihetsberövade återstår att ta ställning till. Regeringen har därför gett Kriminalvården och Polismyndigheten i uppdrag att gemensamt ta fram en plan för detta. Utfallet av denna påverkar också den slutliga finansieringsfördelningen. För att finansiera ökningen av anslaget till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden minskas anslaget till Polismyndigheten med 2 miljoner kronor. Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget till Polismyndigheten bör minskas med 232 000 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

När det gäller Brottsoffermyndigheten konstaterar regeringen att de principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att anslaget anvisades 1 miljon kronor för ett redan avslutat uppdrag.

Motionerna

I partimotion 2018/19:3085 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med 233 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna motsätter sig minskningen av anslaget till Polismyndigheten och Brottsoffermyndigheten.

I gemensam partimotion 2018/19:3097 av Ulf Kristersson m.fl. (M, KD) yrkande 1 föreslås att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ska ökas med 232 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna anser att regeringens besparingar när det gäller anslaget till Polismyndigheten ska återställas.

Utskottets ställningstagande

Justitieutskottet anser att regeringens förslag till ändrad ram och ändrade anslag för utgiftsområde 4 är väl avvägda. Överföringen av medel från Polismyndighetens anslag till Kriminalvårdens anslag motiveras av att ansvaret för vissa transporter av frihetsberövade överförs från Polismyndigheten till Kriminalvården. Beloppets storlek är baserat på underlag som de båda myndigheterna lämnat in. Minskningen av anslaget till Brottsoffermyndigheten beror på att myndigheten anvisats motsvarande belopp för ett redan utfört uppdrag. Utskottet föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Stockholm den 16 maj 2019

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Joakim Sandell (S), Juno Blom (L), Henrik Vinge (SD), Rasmus Ling (MP), Ingemar Kihlström (KD), Gustaf Lantz (S) och Jonny Cato Hansson (C).

Avvikande meningar

1. Vårändringsbudget för 2019 (M, KD)

Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M) och Ingemar Kihlström (KD) anför:

Vi anser att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ska ökas med 232 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Det offentliga ska upprätthålla lag och ordning och trygghet i samhället. En förutsättning för detta är att antalet poliser ökas, och vi tog i vår budget bl.a. viktiga steg för att öka antalet polisanställda med 10 000 till 2024.

Vi anser att regeringens förslag visserligen innehåller vissa välkomna delar såsom utökade resurser till Kriminalvården. Övergripande innebär dock vårändringsbudgetens inriktning en tvär gir från den reformväg som Sverige hade behövt. Allra tydligast blir detta när regeringen väljer att minska anslaget till Polismyndigheten trots den otrygghet som börjar bli kännbar för allt fler. Vi föreslår därför att regeringens besparingar när det gäller Polismyndigheten ska återställas.

2. Vårändringsbudget för 2019 (SD)

Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Henrik Vinge (SD) anför:

Vi anser att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ska ökas med 233 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Vi anser att rättsväsendet och Polismyndigheten är för viktiga för att användas som budgetreserver för andra satsningar - i synnerhet som de redan i dag är underfinansierade. Vårt mål är ett väl utbyggt och väl fungerande rättsväsen där medborgarna kan vara säkra på att polisen finns till hands när den behövs. Vi motsätter oss att frigjorda resurser genom effektiviseringar leder till att de medel som frigörs från Polismyndigheten förs till andra verksamheter.

Vi prioriterar även brottsofferperspektivet och säger därför nej också till regeringens minskning av anslaget till Brottsoffermyndigheten. Det är av största vikt för rättsstatens legitimitet att brottsoffret och hans eller hennes familj känner ett starkt stöd från samhället och får ett professionellt bemötande och en känsla av upprättelse. Brottsofferperspektivet får inte negligeras. Till exempel bör samhället säkra en ordning där brottsoffer inte själva behöver kontakta gärningsmän för att få skadestånd. Det är lika självklart att brottsoffer i god tid bör få kännedom om när deras förövare släpps fria.

Särskilt yttrande

Vårändringsbudget för 2019 (V)

Linda Westerlund Snecker (V) anför:

När Vänsterpartiet är i opposition brukar vi inte motionera på ändringsbudgeten, eftersom vi inte kan ta ansvar för delar i en helhet som vi inte påverkat eller som inte är vår politik. Vårändringsbudgeten för 2019 skiljer sig emellertid från en vanlig ändringsbudget. Moderaternas och Kristdemokraternas budgetreservation vann bifall i riksdagen och regeringen har därför valt att lägga fram en bredare ändringsbudget. Det finns inget formellt som hindrar regeringen från att göra detta, utan den kan i princip höja och sänka vilka anslag den vill. Regeringen har också möjlighet att under budgetåret ändra i de flesta skatter, dock inte inkomstskatterna.

Detta är således bakgrunden till varför vi valt att motionera på Vårändringsbudgeten för 2019. Vänsterpartiet lämnar emellertid i motionen inget avvikande förslag när det gäller utgiftsområde 4 Rättsväsendet och jag har således inte någon avvikande uppfattning i denna del.